

Drasha for Shavuos
By Rabbi Mordechai Frankel

When the *Torah* tells us about the *Yom Tov* of *Pesach*, it states

שְׁשֶׁת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עֲצַרְתָּ לָּהּ אֶלְקִיךָ (דברים טז, ח)

You shall eat *matza* for six days, and the seventh day shall be an ‘*atzeres*’ for *Hashem* your G-d”.

Regarding the *Yom Tov* of *Shemini Atzeres*, the *Torah* states

בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְתָּ תִּהְיֶה לָּכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ (במדבר כט, לה)

“On the eighth day there will be an ‘*atzeres*’ for you, you shall not do any laborious work”.

Chazal make note of the seeming discrepancy between the *pesukim*, that one of the *Yomim Tovim* is called “an *atzeres* for *Hashem*” and the other is called “an *atzeres* for you”. The *Gemara* (*Pesachim* 68b) tells us that *Reb Eliezer* and *Reb Yehoshua* dispute how to reconcile the *pesukim*.¹ *Reb Eliezer* explains that a person has a choice. He can either dedicate *Yom Tov* completely towards his own personal pleasure and thereby make it an *atzeres* for himself, or he can dedicate *Yom Tov* completely to *Torah* learning and thereby make it an *atzeres* for *Hashem* – או כולו לכם או כולו לה. *Reb Yehoshua* disagrees, and explains that every *Yom Tov* should be partially used for *Torah* learning and partially used for his own pleasure, thereby creating an *atzeres* which is both for *Hashem* and for himself – חציו לה' וחציו לכם.²

The *meforshim* explain that learning *Torah* is a *simcha* for a person’s *neshama* whereas eating and drinking is a *simcha* for a person’s *guf* (body). According to *Reb Eliezer*, a person has to choose whether *Yom Tov* will be a day of *simcha* for his *guf* or his *neshama*, whereas according to *Reb Yehoshua* he must provide *simcha* to both.³ The *halacha* follows the view of *Reb Yehoshua*, and a person should therefore divide *Yom Tov* between eating festive meals and learning *Torah*.⁴

The *Gemara* continues to say that "הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם, מאי טעמא, יום שניתנה בו תורה הוא". “All agree that on *Shavuos* one needs [an *atzeres*] ‘for you’. Why? Because it is the day that the *Torah* was given”. This means to say that even *Reb Eliezer* agrees with *Reb Yehoshua* that the *Yom Tov* of *Shavuos* should be split between eating and learning *Torah*. According to all opinions, *Shavuos* must have a component of personal physical pleasure because it is the day that the *Torah* was given. Practically speaking, this makes little difference because we *pasken* like *Reb Yehoshua* that every *Yom Tov* should be split this way. Nevertheless, it is instructive to note that according to *Reb Eliezer* there is a unique quality to *Shavuos*, in that it requires personal pleasure due to the fact that it is the day of *matan Torah*.

The *meforshim* ask a somewhat obvious question. One would think that the day of *matan Torah* should require more *Torah* learning, not less. How can it be that *Reb Eliezer* allows a person to spend all of *Succos* and *Pesach* learning *Torah*, but not all of *Shavuos*? Why should the commemoration of *matan Torah* be a reason to interrupt *Torah* learning in order to eat and drink?⁵

The *meforshim* point out that *Rashi*’s comments address this issue. *Rashi* explains that it is necessary to eat and drink on *Shavuos* in order "להראות שנוח ומקובל יום זה לישראל שנתנה תורה בו" – “To demonstrate that this day is pleasant and agreeable to *Yisroel* since the *Torah* was given on it”. *Rashi* is saying that eating and drinking are necessary in order to demonstrate happiness to others. Although the *talmid chochom* may well personally be happy learning *Torah*, this may not be readily apparent to others. He therefore needs to eat and drink so that other people should be aware of his happiness. However, this itself needs an explanation. Why is it uniquely necessary on *Shavuos* for a person to display his happiness to others?

In order to answer this question, we need to turn our attention to an incident that took place around the time of *matan Torah*. The *possuk* states

וַיַּעַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא וְשִׁבְעִים מִזְקֵנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּרְאוּ אֶת אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל וַתַּחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לְבֵנֵת הַסַּפִּיר וּכְעָצֶם הַשָּׁמַיִם לְטֹהַר וְאֵל אֲצִילֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁלַח יָדוֹ וַיַּחֲזוּ אֶת הָאֱלֹקִים וַיֵּאָכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ (שמות כד, ט-יא)
“And Moshe and Ahron, Nadav and Avihu, and seventy of the *zekeinim* (elders) of *Yisroel* went up. And they perceived the G-d of *Yisroel* and beneath His feet was like the form of sapphire brick and like the very heaven for clarity. And upon the nobles of the *Bnei Yisroel* He did not lay His hand, and they beheld *Hashem*, and they ate and drank”.

According to *Rashi*, this event happened before *matan Torah*, on the fifth of *Sivan*. *Rashi* understands that Nadav, Avihu and the *zekeinim* sinned by observing *Hashem* without the appropriate solemnity, after having eaten and having drunk.⁶ The *Ramban* disagrees and says that this event happened after *matan Torah*. He explains that Nadav, Avihu and the *zekeinim* did not sin at all. According to the *Ramban*, Nadav, Avihu and the *zekeinim* sacrificed a *korbon shlomim* after receiving the *Torah*. When the *possuk* states that “they ate” it is referring to the eating of this *korbon*, and when it says that they “drank” it is referring to drinking as a celebration of the *simcha* of receiving the *Torah*.⁷

The *Ramban* explains that it is appropriate to observe a day of *simcha* and *Yom Tov* over *kabolat HaTorah*, and Nadav, Avihu and the *zekeinim* did so. However, the *Ramban* does not explain why the rest of the *Bnai Yisroel* did not follow suit. The *Ksav Sofer* addresses this question.⁸ He quotes the statement of *Chazal* (*Shabbos daf 88a*) that *Hashem* raised Har Sinai over the *Bnai Yisroel* and threatened to destroy them if they did not accept the *Torah*. As *Tosefos* explains, even though the *Bnai Yisroel* had already proclaimed *naaseh ve'nishma* and willingly agreed to accept the *Torah*, they became terrified by the overwhelming experience of Har Sinai and needed to be forced by *Hashem* to follow through.⁹ The *Gemara* concludes that it was only at the time of the great miracle of *Purim* that *Klal Yisroel* fully accepted the *Torah* willingly, as indicated in *Megillas Ester* by the phrase “*kiymu ve'kiblu hayehudim*”.¹⁰

The *Ksav Sofer* writes that, at least to some extent, the *Bnai Yisroel* accepted the *Torah* through fear and coercion. For this reason, they did not celebrate that day in the same way that Nadav, Avihu and the *zekeinim* did.¹¹ Those people, who the *Torah* call “the nobles of the *Bnai Yisroel*”, accepted the *Torah* with full willingness and joy. They celebrated that day with complete *simcha*, in a way that the rest of the *Bnai Yisroel* could not.

The *Ksav Sofer* concludes that on *Shavuot* we must ensure that we are accepting the *Torah* in the manner of Nadav, Avihu and the *zekeinim*. We have to be *mekabel* the *Torah* with happiness and joy, rather than through fear and coercion. This is why, according to all opinions, we must eat and drink and celebrate on *Shavuot*. It is true that we could forgo this and spend all day learning *Torah*, but it would then seem that we are forgoing food due to worry and anxiety. Our *kabolat hatorah* would be lacking in happiness and enthusiasm. On *Shavuot* it is necessary to demonstrate that we are accepting the *Torah* willingly and lovingly.¹²

The *Ksav Sofer* is teaching us an important lesson here. Part of the *avodah* of *Shavuot* is to make sure that we are *mekabel* the *Torah* with *simcha*. We must show and publicize the satisfaction and pleasure of accepting the *Torah*. A person who learns *Torah* all day may be doing so out of fear rather than love, and on *Shavuot* we must dine and celebrate in order to demonstrate that our *Torah* learning itself is an act of *limud me'ahava*.¹³

This brings to mind the teshuva of Rav Moshe Feinstein zt"l regarding teaching *Torah* in America. Rav Moshe writes that "It is incumbent on the teacher of *Torah* subjects to ensure that the *talmid* internalize the teachings so deeply that the *talmid* feels in his heart and soul that this is the essence of life and that this is the true purpose of a person in the world that he knows that keeping *mitzvos* is more precious than all wealth and gold and all the pleasures of the world, because he thereby acquires eternal life of which one moment is better than all life of *olam hazeh*, as states in *Avos* chapter 4 *mishna* 17. By this manner of pleasantly articulated learning, demonstrate the difference between those who crave matters of *olam hazeh* and those who yearn for *Torah* and serving *Hashem Yisborach*, until it enters their heart and makes them *Bnei Torah*, so that their attitude to worldly life and their desire and longing will be in matters of *Torah* and *mitzvos*, and they will not feel any *nisayon* at all".¹⁴

Rav Moshe continues, "I have already said numerous times that there may be a person who keeps *Torah* and *mitzvos*. However, not only do his children fail to learn from him to also observe the *Torah* and its *mitzvos*, he inadvertently teaches them *chas ve'sholom* the opposite. When they see that their father, for example, considers *shemiras Shabbos* to be a *nisayon* because he could have done business and earned a large amount and refrained and did not do so, that is a tremendous shortcoming in the children's *chinuch*. As they consider it to be a *nisayon*, and not every person is strong enough to overcome his *yetzer* and withstand *nisayon* ... this will cause the children to leave *Hashem's Torah*. However, the perceptive person who does not have any *nisayon* ... because this is not a *nisayon* for someone who cherishes *Shabbos* ... and he is happy that he was able to fulfill the *mitzva* ... when his children see how much *Shabbos* is so cherished, that it equals all the silver and gold in the world, and in truth he does not lose out at all but on the contrary gains eternal life ... this will influence them that they too will happily keep the *mitzva* of *Shabbos* and all *mitzvos*. This is what every teacher needs to implant in the heart and soul of his *talmidim*, a complete faith and love and delight in *Torah* and its *mitzvos*, through their own personal conduct from which the *talmidim* learn so much, and from conversation with gentle and pleasant words, and from their relationship with them".¹⁵

May we all feel true *simcha* in learning *Torah* and *kiyum mitzvos*, and be *mekayem* the *possuk* of פְּקוּדֵי ה' יִשְׁרִים מְשֻׁמְחֵי לֵב וְגו' הַנְּחַמְדִּים מְזַהֵב וּמְפַז רַב וּמְתוּקִים מְדַבֵּשׁ וְנִפְתָּ צוּפִים (תהלים יט, ט-יא).

1. וכתב המהרש"א (פסחים דף סח ע"ב) שאע"פ שהיה אפשר לחלק בין סוכות לפסח ולומר שחג הסוכות הוא לכם ופסח הוא לה, לא נראה להגמ' לחלק בהכי.
2. ועי' בבעל המאור ובחי' ר' דוד (פסחים שם) בביאור מחלוקת זו.
3. כ"כ בספר איי הים הובא בפ"י ענף יוסף על העין יעקב.
4. כתב השו"ע (או"ח סי' תקכט סעי' א) "מצות יו"ט לחלקו חציו לבית המדרש וחציו לאכילה ושתיה".
5. ובספר בית הלוי (פ' יתרו ד"ה הכל מודים) כתב בזה"ל, "הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם מ"ט יום שניתנה בו תורה לישראל (פסחים דף סח ע"ב). לכאורה אינו מובן הטעם, דגם בפסח יש בו מעלה שיצאו בו ממצרים, וגם דעיקר הטעם אינו מובן דכי בשביל שניתנה בו תורה יהיו החיוב לאכול ולכאורה אדרבה יותר היה צריך לקיים ביום זה הך דלה'. רק הענין דביו"ט יש בו שתי מצות אחד לה' ואחד הוא לכם, ור' יהושע ס"ל דצריך לקיים בו שניהם חציו לה' וחציו לכם ור' אליעזר ס"ל דהברירה ביד האדם איזו מצוה לברור או כיאולו לה' או כולו לכם. והנה המלאכים ביקשו שיתנו להם התורה ואמרו (תהלים ח, ב) אשר תנה הודך על השמים מה אנוש כי תזכרנו, ומשה רבינו נצחם, ועיקר הנצחון היה במה שהמלאכים אינם יכולים לקיים מצות שבגוף, ומש"ה בעצרת צריך לקיים המצוה דלכם מה

שאין המלאכים יכולים לקיימה, דהך דלה' הרי הם יכולים לקיים עוד יותר מבני אדם. ומעלה זו שיש באדם שיוכל לקיים מצוה שבגוף הועיל לו הרבה זה היום דע"ז נתן התורה לישראל".

6. עי' רש"י (שמות כד, א-ה) שמעשה זה זה היתה קודם מתן תורה. ועל מש"כ (שם כד, יא) ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו, פי' רש"י "היו מסתכלין בו בלב גס מתוך אכילה ושתיה".

7. עי' ברמב"ן שם. ועל מש"כ 'וישתו', פי' הרמב"ן בזה"ל, "טעם וישתו, שעשו שמחה ויום טוב, כי כן חובה לשמוח בקבלת התורה, כאשר צוה בכתבם כל דברי התורה על האבנים (דברים כז, ז) וזבחת שלמים ואכלת שם ושמחת לפני ה' אלקיך. וכתוב בשלמה (דברי הימים ב א, יב) החכמה והמדע נתון לך וגו', מיד (מלכים 9, ג, טו) ויבא ירושלם ויעש משתה לכל עבדיו, ואמר רבי אלעזר מכאן שעושין משתה לגמרה של תורה (שיר השירים רבה א, ט)".

8. כתב סופר על התורה פ' משפטים ד"ה ואל, וש"ת כתב סופר או"ח סי' עח.

9. התוס' (שבת דף פח ע"א) כתבו בזה"ל, "כפה עליהן הר כגיגית, ואף על פי שכבר הקדימו נעשה לנשמע שמא יהיו חוזרים כשיראו האש הגדולה שיצאתה נשמתן". אמנם יש להעיר שלדעת הרמב"ן (שמות כד, א) אמירת נעשה ונשמע היה לאחר קבלת התורה.

10. וז"ל הגמ' שם, "אמר רב אחא בר יעקב מכאן מודעא רבה לאורייתא (שאם יזמינם לדיון למה לא קיימתם מה שקבלתם עליכם יש להם תשובה שקבלוה באונס – רש"י), אמר רבא אף על פי כן הדור קבלוה בימי אחשורוש (מאהבת הנס שנעשה להם – רש"י) דכתיב (אסתר ט, כז) קימו וקבלו היהודים, קיימו מה שקיבלו כבר".

11. ומצינו שבני ישראל נצטערו על קבלת התורה כמש"כ (במדבר יא, י) וישמע משה את העם בוכה למשפחותיו איש לפתח אהלו, ופי' רש"י "רבותינו אמרו, למשפחותיו על עסקי משפחות, על עריות הנאסרות להם". ועי' במזרחי וגור אריה ושפתי חכמים ודברי דוד (שם) ומהרש"א (יומא דף עה ע"א) מדוע לא בכו מיד על זה.

12. וז"ל הכתב סופר (ש"ת כתב סופר שם), "מהאי טעמא אמר ר' אליעזר בעצרת נמי בעינן לכם יותר מכל יום טוב, משום שבו ניתנה תורה ואפשר לחשוב כי מי שעושה כולו לה' משום שנפשו עגומה עליו ביום זה ולא יערב לנפשו אכול ושתות מפני שקבלו בו עול תורה, ומי יבוא לפרוק עול תורה אחר שכבר קבלו עליהם אבל נפשו עליו האבל על מעשה אבות שכך עשו מחמת אונס, וכדי להראות שאינו כן מצוה שיהי' נמי לכם". ובכתב סופר על התורה (שם) כתב אותם הדברים בזה"ל, "אצילי בני ישראל המובחרים בהם קבלו התורה בשמחה ובטוב לב כי זכו לחזו בנועם ה' ולכנסו צוארם תחת עולם, הם היו שמחים וטובי לב משתה תמיד, והראו שמחת לבם ע"י שאכלו ושתו ביום טובה ... ויובן מעתה מ"ש ז"ל דבעצרת כו"ע מודים דבעי נמי לכם, דאם הוא כולו לה' אפשר משום שלא יערב לו אכילה ושתיה משום דלבו בל עמו על עול התורה שקבלו אז, לכן צריך להראות שמחת הלב ע"י אכילה ושתיה, כי יום טובה הוא לו מכל יו"ט, וכל חפצים וכל טובה ונסים שעשה ה' לנו לא ישוה לו ליום קבלת התורה, והוא שמח וטוב לב, נהפוך הוא מזמן ההוא בשעת קבלת התורה שלא ערבה להם תענוג הגופני".

13. והקדושת לוי (שבועות ד"ה בגמרא) הוסיף עוד נקודה חשובה, וז"ל, "לזה אמרו 'בעצרת דבעינן נמי לכם', שישמח הגוף, דיאמין שהתורה הוא חיי העולם - חיי עולם הבא ועולם הזה, ו'אורך ימים בימינה ובשמאלה' כו' (משלי ג, טז), ו'רפאות תהיה לשרך' כו' (שם ג, ח), ובזה יתענג גופו גם כן ויתעלס גם כן בשימו דברים אלו על לבו". רצה לומר, שאין השמחה רק על זה שלימוד התורה מביא האדם לעולם הבא לבד, אלא אנו שמחים גם על חיי העולם הזה של בן תורה, ובשבועות בעינן 'לכם' להראות השמחה על החיים של תורה בעולם הזה.

14. בשו"ת אגרות משה (יו"ד ח"ג סעי' יא) כתב "לבאר איזה עיקרים שעל מורה ילדי ישראל בישיבה לידע, בפרט במדינתו". וז"ל, "על המורה בלמודי התורה עליו לראות שהתלמיד יקבל הלמודים כל כך עד שהתלמיד ידע בלבו ונפשו שזהו עיקר החיים ושהוא תכלית האמת של האדם בעולם ... ולהמתיקם אשר ידעו שקיום מצוה הוא יקר מכל הון וזהב ומכל תענוגות העולם, כי קונה בזה חיי נצח ששעה אחת יפה מכל חיי העולן הזה כדאיתא באבות פ"ד מי"ז. שמלמוד כזה בדברים נעימים להראות החלוק שבין אלו המתאווים לעניני עולם הזה לאלו המשתוקקים לתורה ועבודת השי"ת, עד שיכנס בלבם שיעשו בני תורה היינו שהשקפתם על חיי העולם ורצונם ותאותם יהיה בעיני תורה ומצות ולא יהיה להם שום נסיון כלל".

15. שו"ת אג"מ (שם), "וכבר אמרתי כמה פעמים כי יש אדם שהוא שומר תורה ומצות, ובניו לא די שלא ילמדו ממנו לקיים ג"כ התורה ומצותיה אלא הוא מבלי משים מלמד אותם ח"ו להיפוך, דכאשר רואין דאביהם היה מחשיב למשל שמירת שבת שהוא נסיון לפניו מחמת שהיה יכול לעסוק בעסקיו ולהרויח סך גדול ונמנע ולא עשה, זהו חסרון גדול לחנוך הבנים, משום שכיון שרואין שהוא נסיון הרי לא כל אדם יכול להיות גבור לכבוש את יצרו ולעמוד בנסיון, והרי אנו מתפללים בכל יום בברכות השחר אל תביאנו לידי נסיון, וזה יביא שהבנים עזבו תורת ה'. אך האדם הנבון אין לו שום נסיון משני טעמים, חדא שיודע שהשי"ת קצב לו מזונותיו ... ונמצא שלא מפסיד כלום במה ששומר שבת ויו"ט, שמה שצריך להרויח ירויח בימי החול בלא ספק. ועוד, אף אם לא השיג באמונתו כל כך וחושב שאם היה עוסק גם בשבת היה מרויח, גם כן אין זה נסיון למחבב השבת, משום שהוא מצות השי"ת שחביבות זו שוה כל מה שהפסיד ע"י השבת, וכמו שחזינן שכמה אנשים מוציאין סך גדול לבנות דירה נאה ויש אף לחמשים אלף דאלאר ויותר, ולא די שלא יתאוננו על הכסף שהוציאו על הבית אלא עוד שמחים בזה, וכן הוא ממש למי שהפסיד בשביל השבת שלא היה יכול לעסוק במלאכתו שהשבת שוה הסך שהפסיד ועוד יותר ויותר ויש לו ליהנות מזה שהשיג קיום מצות שבת בסך כזה וכזה. וכשרואין הבנים איך ששבת חביב כל כך ששוה כל כסף וזהב שבעולם, וגם שבאמת לא מפסיד כלום אלא אדרבה הוא מרויח מזה חיי נצח וגם שע"י השבת זוכה גם בברכה בעוה"ז הרי ישפיע עליהם שגם הם יקיימו בשמחה מצות השבת וכן כל המצות. וזה צריך כל מורה ומורה להשריש בלב ונפש התלמידים אמונה אמיתית ואהבה ומתיקות לתורה ומצותיה, שהוא בהנהגתם בעצמם שמזה לומדים התלמידים הרבה ומהדבור עמהם הרבה בדברים רכים ונעימים והתיחסותם עמהם".

וע"ע בהמשך דברי האגרות משה שם, "עוד עיקר יש לידע שבל יתיאשו כשרואין שאיזה תלמיד אינו לומד כראוי ואף כשאינו מתנהג כראוי וכו', עיי"ש.
